

Otázka: Osvícenská filozofie

Předmět: Základy společenských věd

Přidal(a): susinka

filozofie se dotýká celé společnosti

v Anglii má empirický nádech

otázky: Reforma katolické církve, svoboda člověka

Francie toto řeší spíše přes literaturu

velký kulturní rozmach

Anglické osvícenství (16.-17.stol.)

John Locke

objektivní idealista

člověk musí o všem pochybovat

Co je obsahem našeho vědomí?; Kde se bere obsah našeho vědomí?

- vnější informace – smyslové poznání
- vnitřní informace – představy
- nerodíme se už s nějakým obsahem, ale získáváme ho postupně poznáním
- „Rozum je pasivní nepopsaný papír, na který zkušenost zapisuje své dojmy.“

vjemy (=idee)

- jednoduché – vnější a vnitřní vjemy
- složené – kombinace jednoduchých

do vědomí vstupuje kvalita = jednoduchá idea (barva, vůně, tvar, ...)

přesto do všeho zasahuje Bůh

nevnímáme nic jako celek, ale postupně si to v hlavě utvoříme à věci jsou složené idee vědomí

společnost v původním stavu žila v míru, nebojovali à společenská smlouva vznikla, aby se bránili před vnějším nepřítelem (např. jiný stát)

George Berkeley

„Existovat znamená být vnímám.“

hmota neexistuje

svět je suma lidí

věc je ustalený soubor vjemů (počitků)

svět existuje, protože je v mysli Boha à máme společné vjemy, které nám vtiskává Bůh

neexistuje nic mimo naší mysl

David Hume

všechny poznatky jsou idee naší mysli - nevíme, kde se idee berou (kdo je vyvolává)

agnosticismus

ani o sobě nevíme nic (podstatu, své já)

Francouzské osvícenství

vznik encyklopedií

nebylo zasaženo revolucí

vzdělání dělá lepší lidi

bouří se proti církvi à nesvoboda

optimisté

nemají rádi šlechtu a absolutismus

vzor v Anglii

nespokojení se stavem společnosti

- chtějí společnost reformovat
- působili na šlechtu, i když jí neměli rádi
- chtěli svobodu, založení škol, založení sirotčinců

Montesque

v kniha Duch zákonů   zákony vycházejí z určité situace

tři základní moci mají být odděleny

Voltaire

rozpolcený člověk

podepisoval se jinými jmény pod jeho pracemi, aby mu nezpůsobily problémy

neměl rád šlechtu, ale využíval ženy ze šlechtických rodin (s jednou se dokonce oženil)

nikdy neměl ve filozofii systém

proti církvi à nelíbí se mu, jak církev vykládá Boha jako „monstrum a tyrana“

lidí potřebují víru, ale církev nepotřebují

svědectví o tvůrci - vesmír, příroda funguje - existence Boha

Boha nemůžeme poznat, vždy o něm budeme váhat

svět není dokonalý

příroda dělá spoustu chyb

život je nesmyslný

na konci života zjistí, že vlastně neví vůbec nic a všechno, co dělal bylo zbytečné

svět je místo utrpení

theismus = víra v Boha bez církve

J.J.Rousseau

rozpolcená osobnost

trpěl stihomamem

pokrok je synonymem pro zkaženost

umění a věda jsou zkázou společnosti

- Člověk byl stvořen jako součást přírody = rajský (přirozený stav) a to se zvrhlo, když člověk začal myslet (příroda to nechtěla). Někdo přišel, ohradil si území a několik lidí mu na to skočilo. Člověk ve společnosti je závistivý, chamtivý, sobecký, zákeřný. Zkažená společnost potřebuje vědu (právo, ekonomii,...) a umění.

rodina je základem ideální společnosti

dílo: Emil čili O výchově

- výchova dětí může ovlivnit to, že společnost bude lepší
- nejdříve musíme v dítěti rozvinout city a pak se až zaobírat rozumem
- po porodu odvézt dítě a venkov a vychovávat ho přirozeně v přírodě
- vzděláváme dítě jen, pokud o to má zájem (učitel chodil s Emilem na procházky a odpovídal jen na to, na co se Emil zeptal) à nesmí záměrně nic vysvětlovat
- netrestáme dítě – když něco provede, měli bychom mu ukázat, že udělal něco špatně (např. Když dítě rozbije okno, tak ho necháme spát v místnosti, kde je to rozbité okno, aby se poučilo a příště už to neudělalo)

měl by se zavést plebiscit à aby se lidé cítili ve společnosti lépe, měli by hlasovat o všem důležitém

- hlasováním lidi projeví svůj názor
- pokud je můj názor jiný, rád se podřídím, protože zjistím, že jsem se mýlil

nechtěl revoluci

Denis Diderot

přední encyklopedista

představitel mechanického materialismu (spojen s atheismem)

podstatou světa: hmota (může být i anorganická)

- hmota je vybavená citlivostí, která se poté může projevit jako duše
- Bůh neexistuje
- hmota funguje na základu mechanických zákonů (obdivoval Newtona)

člověk se rodí s předpokladem být dobrý; záleží na výchově